

ئامادەبىي ۋە رىكرو تەمىرۋى شانۇ

نياز لە تىف

ئەكتەر لە بەرامبەر ھۇشيارىيى (بىنن) دا

كامەران سوبھان

رەنگە زۆر جار
ئەو پىرسىيارە بە
زىھنماندا بىت ئايا چ
زەررورە تىكى تىدايە
ئەكتەر ئەزموونى
ھونەرىيە بە ھۇشيارى
ۋ مەعرىفە دەولەمەند

بكات، لەكاتىدا ئەو ئىشەكەي لەسەر شانۇ تەنھا نواندن ۋ لاسايى كۆرۈنەنەيە؟ رەنگە بوونى ئەم پىرسىيارە خۇي لە خۇيدا ھەلگىرى گىرقتىك بىت، چۈنكە بەتەنھا كارى ئەكتەر يان دەرھىنەر لاسايكۆرۈنەنە نىيە، رەنگە ئەمە تەنھا بەشىكى بچوكى كارەكەي ئەو بىت، بەشە گىرنگەكەي ئەو بەكە ئەو ۋىنەبەكى بىنكە فراوانى سىروشتو ئاكارى مروقتو ژيان دە گىرت، كاتىك ئەكتەر بىك رووبەرۋووى كارەكتەر بىك دەبىتتە ۋە لە ھەر دەقەيىكى شانۇيدا، ئەمە خۇي لە خۇيدا ھەلبۇزاردىنكە بۇ ئەو بەي ئەو ئەكتەرە رەنگىزى شىۋازىك لە شىۋازەكانى ژيان بگىرت ھەندىك جارىش ئەو شىۋازە دىياركراۋو زۆر جارىش تارادەي رەھا بىنكەكانى بەسەر ئەكتەردا كراۋەيە..

گەر ئىمە ۋىنەي شانۇبىيەك لە شانۇبىيەكانى (مەكسىم گورى) يان (ئەنتوان چىخۇف) يان ھەر نووسەر بىكى تر ۋە رىگرىن دەبىنن ئەكتەر ۋە زىغەيەكى گەرۋو گرانى ھەيە لە بەرامبەر ئەو جىھانبىنى ۋ تايىبە تەمەندىيە كەنوسەر لە دەقدا ئامازەي پىكروۋو، كاتىك (بەپۇقا) لاي چىخۇف توۋشى شىكلىك لە تىكشىكان ۋ ھىستىيا بوۋە دواي مردنى مېردەكەي دەركەۋىتى كۆمەلىك نەيىنى لە ژيانى مېردەكەيدا گۇرانى جەۋھەرى لە فۇرۋو رىتمى كارەكتەرەكەدا دەكات، كەبىۋىستە ئەكتەر تۋانستىكى شىكارىيانەي ھەبىت بۇ رەھەندەكانى كارەكتەر، بەتايىبەتەش لە ھەردوۋو ئاستى (سايكولوژى ۋ سۇسپىولوژى)، بۇيە ناكىرت ئەكتەر بىكى كەم ئەزموون ۋ كەم ھۇشيارى، خۇي لەقەرەي ئەم جۇرە كارەكتەرەنە پىدات، لەبەر ئەۋەي دواجار توۋشى شىكلىك لە تىكشىكان بەتالى دەبىتتە، ھەرۋەك ئەۋەي كاتىك ئىمە ۋەك بىنەر بىك دەچىنە نەمىشى دەرھىنەر بىكى ناۋدار، گەر پىشتەر ئەو تىكستە شانۇبىيەمان خۇيىدەبىتتە ئەۋا دەتۋانن بە وردىي ۋ بەچاۋىكى ھۇشيارانەۋە دىمەن ۋ كارەكتەر ۋ روداۋەكان بىنن، كاتىك ئىمە دەچىن بۇ بىننى نەمىشىكى (ئەپسن) بۇ نموۋە (دوۋمىنى گەل) گەر دەرھىنەر خاۋەن ئەو ھۇشيارىيە نەبىت بتۋانن جىھانى (ئەپسن) مان نىشاندا، ئەۋا ئىمە ۋەك بىنەر دەكەۋىنە تۋانچ گىرتن لەۋ نەمىشە چۈنكە پىشتەر تىكستەكەمان خۇيىدەتەۋە، بەھەمان شىۋەش زۆر پىۋىستە ئەو ھۇشيارىيە دوو جەمسەرىيەت لەنئوان (دەرھىنەر ۋ ئەكتەر) دا بۇ ئەۋەي پىۋىستە بەشىۋەيەكى تەندروست بكات، ئەمە ئەو بۇچۈنەي سەرۋەمان زياتر دەسەلمىيەت كە پىۋىستە ئەكتەر ھۇشيارىيەكى بالاي ھەبىت بۇ ئەۋەي ھەرھىچ نەبىت بتۋانن بە وردىي ئەو دىدە ئەناتۋمكارىيە ھەبىت بۇ دەقەكەي كە دەيەۋىت نواندى تىدابكات ۋ دواترىش پەيۋەندىيەكانى نىۋان كارەكتەر ۋە گەزەكانى تىرى نىۋو دەقەكە زياتر تىبىگات.

كەۋاتە ھەموو ئەم پەرە گرافانە مانىشەكەي سەرۋەمان زياتر دەۋلەمەند دەكەن كە پەيۋەندىي نىۋان (ئەكتەر ۋ بىنن) پەيۋەندىيەكى پىۋىستە، بۇ ئەكتەر بىش ئەم رەگەزە ھۇشيارىيە زياتر پەتۋەر دەكات، بەتايىبەتە لە كاتى رۇلبىنندا، ئەۋەشمان بىرنەچىت پەيۋەندىي نىۋان (بىنن ۋ ھۇشيارى) ىش پەيۋەندىيەكى نىزىك ۋ پىكەۋە گىرىدراۋو ھەردوۋو رەگەزەكەشيان بۇ ئەكتەر تەۋاۋەكەرى يەكتىرن.

بەرپىرسىيارىتى ۋ بە ھوشىيارىيەۋە خۇي ۋ كىشەكانى لە كارە ھونەرىيەكاندا دەبىنن ۋ ئەمەش ھۇكارىكى پۈزەتەش ۋ كارىگەر بوو لەسەر ھونەرمەند بۇ زياتر كار كۆرۈن ۋ ئەفراندىن. كۆرۈن لە نەۋەدەكانى راپەرىن ۋ ئازادى ۋ لەزىر چەترى دەسەلانى كۆرۈن ھونەرمەند ۋ ۋەر گىر لىك تىرازان ۋ قۇناغى نۇزان ۋ لەبەك دەۋر كەۋتەنەۋە دەستى پىكرد لە گەل زۆرى شانۇكارو زۆرى ھونەرمەندان نەيان تۋانى ۋەر گىر ئاشتەبەنەۋە ياخۇد ئەۋەي راپەرىن ۋ ئازادى رابكىشەنەۋە ھۇلەكانى شانۇۋە بەلكو بەپىچەۋانەۋە بەھۇي چەندىن ھۇكارەۋە كە ھۇلەكان داخىران ۋ گروپو تىپە شانۇبىيەكانىش زۆر بەيان بەرۋە فەناچوون ۋ نەمان، ئەگەر چى ھەندىك بە تەۋزۋمى شانۇي جۇنخۋازەۋە بۇچەند رۇزىك چەپاندى ۋەر گىر ختوكە دەدەن ۋ چەند سەد كەسەك بۇ سالى جارىك لە ھۇلەكان كۆدەكەنەۋە بەبى ئەۋەي كارىگەرى ۋ پىرسىيارىكى گومانىك لاي ۋەر گىر بەجىبەپىلن، ئەۋە جگە لەۋەي ھونەرى جۈنەۋەي كەنەلەكانى راکەپاندى ئەۋەن ھىچى تر پىشكەش بە ۋەر گىر ناكەن. ئەم تەۋزۋمە كۆپى ھونەرى كومىدىي دى لارتى ئىتالىيە كە زياتر لە ۳۰۰ سال پىش ئىستا بە ئىرتجال چەندىن كارىان پىشكەش دەكرد ھەلبەتە چەند ھەۋلىكى جۈاننىش دراۋن بۇ راکىشانى

لە نەۋەدەكانى راپەرىن ۋ ئازادى لەزىر چەترى دەسەلانى كۆرۈن، ھونەرمەند ۋ ۋەر گىر لىكتىرازان

ۋەر گىر جارىكى تر بۇ ھۇلەكان يان بۇ نەمىشەكان، بەلام ئايا ئامادەبىي ۋەر گىر ئەمرو لە ئاستى داخۋازى ھونەرمەندايە؟ ئايا ۋەر گىر خۇي ۋ كىشەكانى ئەمروۋ دواي پۈست مۇدېرنە لە كارە ھونەرىيەكاندا بەدى دەكات؟ ئايا لايەنە پەيۋەندىيارەكان ۋ دەسەلانى كۆردى لە فەرھەنگى فەرمانزەۋايندا شىتىك ھەيە ناۋى شانۇۋو درامى كۆردى بىت؟ ئايا بىنەر يان ۋەر گىر ھەستى بە بەرپىرسىيارىتى خۇي كۆرۈۋە لە نا ئامادەبىي كارە ھونەرىيەكاندا؟ ئەمانەۋ چەندىن پىرسىيار دەبىنە بابەت ۋ شايەنى ئەۋەن بەجدى ھونەرمەند ۋەر گىر دەسەلانى سەنتەرۋە بىكەي لىكۆلىنەۋەي بۇ فەرھەم بىكەن لە بىناۋى بە ئەكتىشكردى رۇلى ۋەر گىر ھونەرمەند لە سەر جەم كايە ھونەرىيەكاندا.

تىۋىزان ۋ گەرە دەرھىنەرى شانۇي جىھانى (پىتەر بروك) دەلەت: «ئەكتەر لە خەۋن بىننندا نەمىش بۇ خۇي ناكات». ۋاتە؛ ھەمىشە ۋەر گىر لە ھەستەۋ نەستى ھونەرمەندا ئامادەبوونى خۇي رادە گەيەنەت، ئەۋەي ھونەرمەندىش دەبىت پەي بەۋ حەقىقەتە بەرەت كە ۋەر گىر رەگەزۋ بىنەماي سەرەكىي كارە ھونەرىيەكەيەتى بۇيە دەبىت بەپىي سەردەمەكەي كىشەي كۆمەلەيتى ۋ رامىارى ۋ سايكولوژى ۋ ئابوورى... ھتد لەخۇبگىرت، ئەمەش ئەۋە ناگەيەنەت كە ھونەرمەند دەبىت ئاستى ھونەرىيەكارە ھونەرىيەكەي لاۋازىت ۋ دەستبەردارى لايەنى ئەفراندىن بىت، بەپىچەۋانەۋە دەبىت ۋەك

